

Катарина Грипенберг

ПРИРУЧНИК КОЈИ СЕ НОСИ УЗ КОСТИМ

Први део

Ако глатко узмеш, упутства
дете ће узети одмерене, мирне
чемпресе, кедрове
у комбинацији с топлијим џемпером
понеси удаљене

неколико важних година
европска пића на која сте навикли
накит, неверицу, комадић сапуна
танку плаву удаљеност
списак се савија да би стао

* * * * *

САДРЖАЈ

Распореди	САДРЖИНУ
да не извучеш све	ШТА ТРЕБА ПОНЕТИ СА СОБОМ
кад стигнеш и	АПOTEKA БАНКА
	ПОШТА И ТЕЛЕГРАФ
и рашириш се	BY NIGHT
понеси нешто лагано да обучеш	БАКШИШ
брош	

Неколико редова још пени према папиру
...УОПШТЕ
ако се пружиш докле можеш према ОДЛИВЦИ

Стрелице се савијају у садржају, прате редове, који су уписани,
посматрани, доживели су
променљиве судбине и приручнике. Али још се могу наћи описи,
практични гипсани одливци
док ноћ извлачи светлוצаве тканине.

* * * * *

Кредом повлачиш беле црте, брошура с падом и фалтама, преко
главе, провлачиш руке кроз рупе, испробаваш, руком пеглаш подручја.

Брошура пада смешта се између прстију.
Пришиваш копчање, бела бордура иде горе у снежном пределу.

Док се све те блузе прслуци каишеви затварају. Подручја заптивају пад и фалте.
Док се летње дестинације, зимске дестинације спуштају, види како
линије подижу руке
у високи разређени ваздух:

* * * * *

Види ковитлање руку, показују. Види као се руке дижу и отварају у висини.
Види како
збрајају и гладе редове. Види како руке повлаче и пеглају
и подижу на крају реда

и показују прслуке који се навлаче преко главе, налази се на врху мало
скрајнута за себе,
ојисале су, развиле су јисмо око насеља.
И показују маске које се дискретно навлаче преко лица.

У плавом блиставом ваздуху складиште се
саркофази, свилени кафџани. Период ујисака и монументалности.
Обложен шљокицама на
лусџерима. Горе

види се линија која се повлачи преко *liquid crystal*
лети линија преко самосветлећег предела
поређане по линијама, ланено платно, славски столови, породице које
соле из малих паковања
можда ће све нестати ако устанеш котрља се низ руке
густи туш добија убрзање
у висинскоплавој ноћи у којој отвараш садржај спакован у пуц-пуц пластику
и испуњавају те лаке светле даљине изнад залуталих редова приручника
саши, шакси, традиционални.

Сажето:

Види како инструкције отварају и затварају руке.
Види како руке отварају и затварају одговоре.
Види како руке неутрално показују сценарије, лустере.
Показују како отићи и прикрасти се редовима.
Показују како оставити све иза себе.
Показују позоришта и неутралне маске.
Дувај да испуниш лаке прслуке.
Цепај, отварај, постављају, сервирају, испрекидане линије у прозирном
ваздуху – – – ОТВОРИ ОВДЕ – – –

* * * * *

ТИХО ШУШКАШ ДОК ТЕ СПУШТАЈУ

Капители, первази, или слично, треба да постоје у позадини.

Изравнај прегибе, фалте.

Демонстрирај неутралност између темена и врха браде.

Избаци неокићену главу. Смири вијугање (без друштва листова
акантуса који се пење и кити).

Примакни лице и на тренутак заборави све што је упечатљиво,
стилове, епохе.

Примичеш лице, покушаваш да га одржиш неутралним, али описујеш
улепшавајући

кад га излажеш и приказујеш
као новчаница клиски квалитет папира

Не говори о свему што си
видела. Ако неко говори иза ниског непропусног заклона. Ако дете
нешто тражи код великог
дрвета на промаји. Али лежиш покривена снегом, лишћем, вресом или
папратом. Ако лежиш на каменој огради. И чујеш шетача. Неког ко
шета или је склон шетању. Неко ко се шета по салама. Или се труди.
Вуци. Гребци. Додирни.

* * * * *

Насеља се простиру по језику, језиком прелазиш преко сводова, примећујеш
да ходаш забачене главе, и гледаш горе, али непце је празно
ако можеш да држиш теме, врх браде, можеш да опишеш живце,
престоле, и можеш да додирнеш
чврсте креденце, камени лавови стражаре, обрис твоје руке кад показује
с времена на време избијају обавештења, задржи своја стопала
на калдрми, ако се речи шире све даље по устима, оним хладним лаким.

Редови жуборе испод слепоочнице:
Полако њричај. Ојиши језера болнице.
Ојиши како се долази до хладних инстииуиша.
Како се у ходу све изједначава.
Како се шамно њлаво оверава.
Ходај у хладном и ојиши.
Како се њрађевине једва њримешно ојисују.

Неке речи безвучно остају. Опиши централно када говориш, понови,
полако, неутрално,
наглашавај кад говориш, и кад само изговараш
али приштеди, да не потрошиш сав кисеоник, тако да на крају
редова можеш да пренесеш
упутства, натписе.

Ако се не наводи неко насеље, твоја рука те држи усправно, рука
која се задржава
формулишеш, балансираш, устајеш са своје руке, стављаш је
на столове, креденце,
да ли штрчиш са своје руке, руке помоћу које одржаваш равнотежу
између насеља.

* * * * *

Понављај (себи):

Изговара се *шамно ѿлаво*

Изговара се *веома лепо*

Брезе, кедрови *наглашава се за себе у пределу*

Пријатан косѿим *изговара се веома кратко дуго о, у даљини*

изговара се: овде јесу грађевине

сводови који одржавају говор
ти понављаш (*ѿо сѿрани*)
шачно, нешачно
црвено, бело
sparkling, still

хоћу да говорим, у позориштима
хоћу да говорим, у апотекама, неутрално опишем, да је глава забачена

хоћу да изговарам дуга а онда кратка слова о која пенушају према језику

Кући (*сеѿно к*)

Крв (немо) (старински)

Тешко се налазе речи које спадају у породицу.
Породице не доприносе разумевању.

* * * * *

Причај са мном, пробуди ме
не разумем, шта је лимун, април
Старе шаре предмети, поквари ме
Испеглани чисти пробуди ме
Осликане таванице, покриј
Река, песак, пробуди ме
Песак не делује
Хоћу да разговарам с солиоцима, шљокичастим, бриши код мене
(гестови: *sparkling, still*)

* * * * *

Дете се нагиње над твоје лице, брише, глади га
уврће, окреће га
дува, оно се пење, понире
окреће колена наглавачке, лице пада у страну
ставља шаку руке под образ, држи
окреће образу угао

Ставља твоје руке уз тело.
Смешта те између твојих палчева.
Крв кружи с обе стране, затворена у руци.
Странице, где ти поглед пада, пењу се. Рука се пуни, диже, креће по редовима
где поглед лута, чита, и одржава твоје лице изнад површине.
Али ти имаш само трен да реагујеш, и пратиш упутство.

Дете глади твоје лице, дува, гужва, црта, али ти не препознајеш себе.
Лежиш мирно, цитираш:

„Саксије и чиније се праве по старом узору. Девојке седе за славским
столовима
и украшавају предмете. Ту је неколико фабрика дувана, дувачи стакла.
Стољњаци
су онакви каквих има у обичним домовима. Паркови стварају пријатну
срдину. Тада треба да
делујеш, посетиш фабрике керамике, дуваче стакла. Тада руком треба
да сликаш старе шаре.
Редом провери: државу, језик, валуту.”

Пуниш плућа ваздухом, цитираш, докле год имаш снаге, док дете не
преузме ствар дува
наставља летимице прелазиш преко порцелана, сумње.

* * * * *

Покушај да се сетиш да ли све радиш по утврђеном редоследу.

Да ли је прво требало да прочиташ упутство.
Спојиш редове, покрете.
Стигнеш на место.
Сажмеш информације.

Или прво да легнеш доле.
Реагујеш на обраћање и додир.

Удахнеш кисеоник.
Мирно изложиш како ситуација напредује.

Удуваш речи, интервале, док отац не буде обавештен.

Аутоматски
због недостатка кисеоника
разумеш речи
седнеш доле
прочиташ инструкцију.

Читаш, али понашаш се мирно.

Прочиташ инструкцију. Али не одаш знаке.
Сазнаш шта се десило.

Делујеш брзо и успешно, прикажеш историјски преглед.

Прочиташ упутство. Али то изискује времена, епохе.

Дотакнеш оне који седе на бензинским пумпама, перионицама, позориштима.

Нагласке који пишу у редовима.

Или да прво дођеш на место.
Седнеш за постављене столове.
Разговараш с онима који седе поред тебе.
Пренесеш практична обавештења.
Ако особе реагују: останеш.

Разговараш. Али не разумеш речи.
Легнеш доле. И сазнаш шта се десило.

Онда прочиташ упутство.

Онда удахнеш кисеоник.

Онда обавестиш оца.

Онда одеш.

Онда прва стигнеш на место.

* * * * *

Наведи име и адресу.

Оријентиши се, нпр. да ли у близини има струјовод, водоток или радио антена?
Ступи у везу с онима који се налазе на удаљеним острвцима и планинама.
Понеси резервни џемпер који при повољном обрту може добро да дође.

Ти не знаш где се налазиш?

Читај знакове природе.

Правац ветра, пуцање пупољака. Шарка је још од рођења самостална.
Лептири чују радарске сигнале. Птице имају слику коју траже.

Планински врабац није признат.

Канарска палма данас се углавном користи као украс.

Обратите пажњу на промену стила у ренесанси, бароку, рококоу,
неокласицизму.

Укупна дужина крвних судова у телу је око 40000 километара.

Пупавац још хуче своје меко *ша-бу-бу*, *ша-бу-бу-бу* са крошњи.

Знакови те прате прстом, рубом, али ником не јављају, где си ти, струјоводи,
гране, читају ти преко рамена, планински врапци, паркови, које читаш,
док знакови додирују лептире,
сајле, и трње лишћа гребе, брише.

Читај знакове природе.

Видиш паркове направљене за културу и рекреацију.

Посећујеш добро осмишљену изложбу.

Откриваш планинског врапца, пуцање пупољака. Умири пуцање пупољака.

Видиш дуге редове испред музеја. Умири их.

Видиш море које се прелива из плаве у зелену, тиркизну и смарагдну боју.

Чујеш потпуну акустику.

Видиш променљиву природу. Реагуј.

* * * * *

Ходај по белим линијама на ивици сеоског пута.
Обуци материјал који одбија светлост. Светлуцави костим, или
обичан светлоодбојни прслук.

Заустави, подигни руку.

Испружи једну руку у страну, покажи пад и крој материјала.

Покажи како се копча и како се отвара.

Покажи како мишићи с дугим жилама који су дистално причвршћени
за зглобове исправљају и савијају

(флексирају) прсте.

Покажи како прсти додирују руке, раме, потиљак, ноге, глежњеве, руком, дај знак.

Уђи унутра.

Угаси папире, котрљај се, заклони лице рукама.

Можда је тешко сетити се приватних писама, оригиналних докумената у мраку.

Без упаљеног извора светлости запамти где су шибице, свеће, батеријска лампа.

Можда је тешко меморисати мање предмете који стоје на аспираторима,
изнад камина

и на прозорима завичајних домова.

Истовремено имати глежњеве, ноге, живце, мање тетиве и делове, и посматрати
предеде поред пута.

Онај ко неутрално оде можда заборави да меморише брезе, кедрове.

Можда је компликовано одржати стилску чистоћу капитета и истовремено се
сетити

мањих предмета који стоје на аспираторима, изнад камина и на прозорима.

Пратити потиљак, плећке, пете луталице.

Пратити, повијати, по сеоским путевима.

Да ли се осећа струјање ваздуха на образу?

Пажљиво спустити оца на земљу.

* * * * *

РУКА (ЛАТИНСКИ: МАНУС)

Рука прати рукопис. Води ка корену шаке, који се дели на много ситних
костију, зглобове
у горњим и доњим редовима, детаљни рукопис, који рука чува.

Води у манус, где се рука завршава.

Делује, стоји тамо на врху и описује покрете.

Чита и зато не види шта пролази.

Одушевљени радо хоће да покажу своје ноге, глежњеве, пете које се
дискретно спајају с путем.

Рука је очувана, окреће дланове на горе, гестове, обичаје, окреће све у руку,
приноси их.

* * * * *

Или прво, јавити детету.

Устанем, сагнем се и шапнем детету у уво:

Ти си дејше. Али твоје уши нису створене да ти чују.
Бубна ойна може да љукне.

Тада можеш да останеши у слушној кућији у неком трагу, да чујеш
„Дим. Шине. Шума. Можда љалму.”
Али не моју нишња да обећам, можда је бреза, можда је бор.

Само да љостоији дечји вршић. Заједнички лицеј. Већница. Постоији
спориска дворана,
ледена дворана. Немој ником да кажеш. Онда можеш да останеши, с
осељљивим бубним ойнама, у леденим дворанама, спориским дворанама.

Дете не показује ни знакове радости, ни туге кад га опишу као дете.

Ходамо према шљунку, поветарцу, шинама, шуми, и евентуално према
некој палми.

КАТАРИНА ГРИПЕНБЕРГ (Catharina Gripenberg, 1977) рођена је у Јакобстаду на северозападу Финске. Студирала је књижевност на универзитету у Хелсинкију. Освојивши прву награду на такмичењу за младе финско-шведске писце 1998, Грипенберг је засијала као сензационална песничка нада. Са четири збирке поезије иза себе, издваја се као најистакнутија млађа ауторка у Скандинавији. Објавила је песничке збирке *На слајду је љава љуна среће* (*På diabilen är huvudet proppfullt av lyska*, 1999), *Пустосмерна белејрисљика од једне једној* (*Ödemjuka belles lettres från en till en*, 2002) и *Узми ме за руку, било би чудесно* (*Ta min hand, det vore underligt*, 2007).

У збирци *Узми ме за руку, било би чудесно*, која као и претходне има лаки, збуњујући тон, песникиња води дијалог са величинама као што су Антон Чехов, Едит

Седергран и Вирцинија Вулф. Из намерно замагљених слика њених стихова не очекивано искрсавају бритке истине.

О збирци *Приручник који се носи уз кошћим* сведочи образложење жирија Шведског радија који је Катарини доделио награду 2016: „Награда се додељује Катарини Грипенберг, зато што нас уз ретку језичку гипкост води у крајолик детињства где је све могуће. На страницама које су крцате предметима и упозорењима, песникиња разиграно пушта речи на слободу, прави инвентар спољашњих и унутрашњих одаја уз притајену меланхолију. Песникиња необуздано и радознано разматра шавове егзистенције и ми ствари видимо новим очима.”

Са шведској превела и белешку о ауторки сачинила
СЛАВИЦА АГАТОНОВИЋ